

## AGDER

Opprinnelig navn	Agders Forsikringsklub for Casco og Fragt	Stiftet	16.11.1854						
Navneendring	Agders Gjensidige Assuranceforening	Dato	xx.xx.18xx						
Videreført som	Agders Assuranceseelskab A/S	Dato	16.12.1924						
Fusjonert med	Agder Assuranceseelskab A/S	Dato	01.01.1942						
Navneendring	Gjensidige Kredittforsikring AS	Dato	30.08.1990						
Navneendring	Gjensidige NOR Kredittforsikring AS	Dato	02.04.2001						
Opphørt		Dato	xx.xx.2006						
1854	<p>Selskapet ble opprettet i Grimstad som en gjensidig assuranceforening og var et av de første av mange selskap som ble etablert etter lokalt initiativ i kystbyene for å møte forsikringsbehovene i den store og voksende norske seilskipsflåten med virksomhet verden over. Initiativ-tager og foreningens første "secretair" var den kjente skipsreder cand.jur. Morten Smith Petersen (1817-1872). Han var en av interessentene i Skibsassuranceforeningen i Arendal (stiftet 1837), men mente nå at tiden var inne til å ta opp konkurransen med denne. Også interessenter fra Arendal tegnet seg fra starten for 25000 spd. og fikk et medlem i selskapets bestyrelse. Noe av grunnen til dette var at den nye forening tilbød billigere forsikring ved bare å forsikre mot totalforlis. Dette gikk foreningen bort fra etter et par år og fikk omtrent identiske vilkår med de øvrige foreninger. Senere ble det et godt samarbeid mellom Agder og "Skibsen" i Arendal, samt med det i 1876 stiftede Skibsassuranceforeningen Protector i Arendal.</p> <p>Petersen var bl.a. stortingsrepresentant for Arendal og Grimstad fra 1857 til sin død, var medlem av en rekke kongelige kommisjoner og en av initiativtagerne til stiftelsen av Det Norske Veritas i 1864 samt mangeårig bystyremedlem og ordfører i Grimstad. På det meste hadde han hele 32 skip i sitt rederi og eide et skipsverft i Vestfold. Sitt tilnavn "Von Fyren af Grimstad" fikk han fordi han tok initiativet til byggingen av Torungen fyr utenfor Arendal (ferdig 1844). Dette var bakgrunnen for at et fyrtårn ble så vel familien Smiths som forsikringsselskapets logo. Selskapet startet opp 1.1.1855.</p>								
1876	<p>Dette året var det inntegnet i alt 700 skip forsikret for 28 mill. kr. og andeler i ca. 200 skip forsikret i andre selskap. Foreningen hadde fastlønte representanter i London, New York, Buenos Aires etc.</p> <p>Søsterselskapet Grimstad gjensidige Fragt-Assuranceforening ble stiftet 1.12 med samme ledelse.</p>								
1880-1920	<p>Mot slutten av 1800-årene overtok gradvis rene dampskip og seilskip av jern og stål de tradisjonelle treseilskutenes plass på verdenshavene, og dermed gikk storhetstiden for lokal gjensidig sjøforsikring samtidig mot slutten. Agder var likevel av de foreninger som klarte overgangen rimelig bra. Et viktig element var å differensiere premien på de ulike skipstyper pga. ulik risiko. Selskapene løste dette ved å opprette to eller endog tre avdelinger som utligningen av skadene skulle skje innenfor. I Forsikringsårboken er virksomheten til hver av Agders tre avdelinger oppgitt hver for seg om de var egne foreninger. Det gjelder Damp-skibsavdelingen (med hel utligning), Seilskibsavdelingen (treskip – med bestemt premie) og Jern- og staalskibsavdelingen (seilskip – med hel utligning). Seilskipene var altså delt i to avdelinger. De av jern og stål hadde etter hvert også dampmaskin – særlig passasjerskipene som ikke kunne la seg forsinke av vindstille.</p>								
1909	<p>28.12 ble nok et søsterselskap med felles ledelse stiftet: Assuranceforeningen Tryg – gjensidig – Grimstad hvis formål var å overta "gjensidig forsikring paa saadanne avdrag i jern- og staalseilskibes havarireparationer, der av de gjensidige skibsassuranceforeninger i henhold til disses forsikringsbetingelser ikke erstattes av rederierne".</p>								
1914	<p>Agders tre avdelinger hadde i dette første krigsåret følgende bruttopremie/egenregningspremie og forsikringssum:</p> <table style="margin-left: 20px;"> <tr> <td>Damp</td> <td>721.708 kr./391.493 kr./8.1 mill. kr.</td> </tr> <tr> <td>Seilskib</td> <td>474.256 kr./295.293 kr./6.9 mill. kr.</td> </tr> <tr> <td>Jern- og staalskib</td> <td>222.440 kr./162.799 kr./2.1 mill. kr.</td> </tr> </table> <p>Agder var da blant de middels store foreninger. Desiderert størst var Dampassuranceforeningen Vidar i Drammen med nesten 3,2 mill. kr. i premie – derav omtrent halvparten f.e.r. og 45 mill. kr. i forsikringssum. Einar Qvale var på dette tidspunkt adm. direktør og hadde etterfulgt Chr. Eitrem i 1913. Qvale ble avløst av H. G. Aaslestad i 1917, som igjen i 1922 ble avløst av N. G. Smith – antagelig barnebarn til gründeren.</p>			Damp	721.708 kr./391.493 kr./8.1 mill. kr.	Seilskib	474.256 kr./295.293 kr./6.9 mill. kr.	Jern- og staalskib	222.440 kr./162.799 kr./2.1 mill. kr.
Damp	721.708 kr./391.493 kr./8.1 mill. kr.								
Seilskib	474.256 kr./295.293 kr./6.9 mill. kr.								
Jern- og staalskib	222.440 kr./162.799 kr./2.1 mill. kr.								
1918	<p>I det siste krigsåret med sine ekstremt høye premier var egenregningspremien for de tre avdelinger hhv. 459.000 kr., 250.600 kr. (underskudd på 324.300 kr. ble dekket med etterutligning) og 212.200 kr.</p>								
1920	<p>Foreningen oppga i en annonse i Forsikringsårboken at 491 dampskip og 166 seilskip er forsikret for en verdi av hhv. 25, 2 og 8,0 mill. kr. i to avdelinger. De to tidligere seilskute-avdelingene var altså nå blitt slått sammen etter at antallet slike skip var blitt kraftig redusert i løpet av krigen og nybygninger av seilskip ikke forekom.</p>								
1923	<p>Foreningens dampskibsavdeling ble overført til Christiansands Dampskibsassuranceforening, Gjensidig (stiftet 1915), mens Foreningen selv fortsatte med forsikring av de gjenværende seilskipene (uten å angi noe spesielt avdelingsnavn for disse).. Men dette var det ikke akkurat noen fremtid i, så tiden var moden for en omstrukturering.</p>								
1925	<p>15.11.1924 ble det invitert til etablering av et nytt aksjeselskap for videreføring av Assuranceforeningens virksomhet. Denne ble oppløst, og aktiva, passiva og portefølje ble overført pr. 1.1. til det nyetablerte Agders Assuranceseelskab A/S med 135.000 kr. i innbetalt aksje-kapital. De som sto bak det nye selskapet var de samme lokale rederne som hadde sittet i styret i Assuranceforeningen. Disse gikk da også inn i det nye selskapets styre, og Smith fortsatte som adm. direktør. Fra samme tidspunkt ble også Grimstad gjensidige Fragt-Assuranceforening oppløst og gikk inn i "Nye Agder", mens Tryg ble oppløst ved utgangen av 1927.</p>								
1929	<p>Pga. dårlige konjunkturer med sterkt reduserte premieinntekter og tap av hele aksjekapitalen kom selskapet igjen i vanskeligheter. Endringer på eiersiden og i styret ble gjennomført.</p>								
1931	<p>I tillegg til sjøforsikring ble opptatt nye bransjer: Først brann- og motorvogn og året etter også ansvarsforsikring.</p>								
1933	<p>Selskapet flyttet sitt hovedkontor til Norvegias gård Prinsensgt. 12 i Oslo.</p>								
1940	<p>Liten virksomhet. Aksjekapitalen ble redusert og overtatt av trønderske interesser som ville etablere en ny, lokalt ledet konkurrent til de selskap som opererte i Trøndelag og Møre.</p>								
1942	<p>Selskapet starter opp i Trondheim fra 1.1. med helt nytt personale. S-en bakerst i Agders ble fjernet for å markere at selskapet ikke var et lokalt selskap for Agder-fylkene. Et avdelingskontor ble beholdt i Oslo.</p>								
1951	<p>Etter en strid med Forsikringsrådet som hadde pågått siden 1943, ga Høyesterett selskapet endelig medhold i at omdannelsen til aksjeselskap i 1924 ikke representerte noe brudd i selskapets virksomhet og at Agder derfor hadde rett til å benytte 1854 som stiftelsesår.</p>								

1964	75 % av aksjene i selskapet ble solgt til Nationale-Nederlanden Insurance Group of Delft, som flyttet selskapet tilbake til Oslo året etter. Den nye eieren hadde hatt generalagenturet "Nederlandene af 1845" i Norge fra 1881 - nå gjennom datterselskapet The Netherlands Insurance Company - og ønsket å satse sterkere her i landet. Felles ledelse og kontor ble etablert i Bygdø Allé 12.		
1975	Satsningen ga ikke de forventede resultater, og størsteparten av den non-marine portefølje i direkte forsikring ble derfor solgt til Norge. Bare ca. 150.000 kr. i transportforsikrings-premie gjensto i selskapet, som deretter ble videreført som et lite spesialselskap for kreditt-forsikring med garantier for midlertidige gjeldsbrevlån til boligfinansiering ("gråmarked-slån") og hypotekforsikring som hovedprodukter, samt noe transport- og reiseforsikring. Agders representanter og agenter ble overtatt av Norge.		
1985	Gjensidige Norsk Skadeforsikring og noen sparebanker overtok den nederlandske eierandel.		
1986	Samkreditt (eid av sparebanker, brannkasser og Gjensidige selv) ble innfusjonert i Agder.		
1987	Gjensidige Norsk Skadeforsikring overtok alle aksjene i selskapet.		
1989	Ved avviklingen av Samtrygd-gruppens kredittforsikringsselskap SG-Kredittforsikringsselskap A/S ble selskapets garantiportefølje solgt til Agder.		
1990	Selskapet skiftet navn til Gjensidige Kredittforsikring AS og flyttet sammen med morselska-pet inn i nybygget på Sollerud 1.10.1991.		
1994	Forenede Kreditt- og Garantiforsikring AS ble innfusjonert etter Gjensidiges overtagelsen av Forenede-selskapene.		
1999	Deler av porteføljen ble solgt til det svenske Hermes Kredittforsikring AB, og den gjenværende del av virksomheten (lånegarantier og inkassoportefølje) ble trappet ned.		
2001	Gjensidige-gruppen gikk sammen med Sparebanken NOR, og selskapet tilpasset navnet deretter til Gjensidige NOR Kredittforsikring AS.		
2003	Den norske Bank overtok livsforsikrings-, bank- og finansvirksomheten til Gjensidige NOR, som dermed ble et rent skadeforsikringsselskap og tok tilbake navnet Gjensidige Forsikring.		
2006	Kredittforsikringsvirksomheten ble overført til morselskapet Gjensidige Forsikring. I realiteten opphørte da selskapet, selv om org.nummeret ble overtatt av et nytt selskap, Gjensidige Bank Holding ASA.		
<i>Tekst forfattet av</i>	<i>Eqil Tannæs</i>	<i>Dato</i>	<i>20.08.2003</i>
<i>Omskrevet av</i>	<i>Dag Wold</i>	<i>Dato</i>	<i>26.03.2004</i>
<i>Oppdatert av</i>	<i>Dag Wold</i>	<i>Dato</i>	<i>28.06.2007</i>
<i>Redaksjonen avsluttet</i>		<i>Dato</i>	
<i>Oppdatert av</i>		<i>Dato</i>	

Kilder: K. Færden: *Forsikringsvesenets historie i Norge 1814-1914* (1967), s. 26 m.fl.  
K. Lorange: *Skibsassuranceforeningen i Arendal 1837-1937* (1937), s.34-41  
Gjensidiges WEB-historie/Agders historie 2003  
Forsikringstidende 1965 s. 28 og 58, 1975 s. 391, 1979 s. 410 og 1985 s. 7 og 41  
Norsk Forsikrings Årbok (div. år)